

BERGEN KOMMUNE BYRÅDSAVDELING FOR SOSIAL, BOLIG OG
INKLUDERING
Hugo Torjussen
Postboks 7700
5020 BERGEN

Deres ref.:
Vår ref.: 19/37865-2
Saksbehandler: Kathrine Egeland
Dato: 29.04.2020

Lovfortolkning - brukerromsforskriften § 6 - Spørsmål om krav til bemanning i lokalene

Vi viser til e-post av 11.10.2019 fra enhetsleder ved MO Gyldenpris, Hugo Torjussen. Det stilles spørsmål om brukerromsforskriften § 6 krever at det alltid må være helse- og sosialfaglig personell til stede i brukerromsordningen. Spørsmålet lyder:

"I bemanningsplanen har vi sikret at det på hvert skift er både helsefaglig og sosialfaglig utdannede personer. Men utfordringen og spørsmålet vi stiller oss er om dette også gjelder for uplanlagt fravær. Som for eksempel ved kortvarig sykdom? I dag fortolker vi det slik at vi må stenge om vi ikke har helsefaglig personal på jobb aktuell vakt. For eksempel om en sykepleier melder seg syk for ettermiddagsvakt og vi ikke klarer å få inn en helsefaglig til ettermiddagsskiftet må vi stenge.

Jeg tenker det er ment at det på bemanningsplanen skal være helse- og sosialfaglig personell på vakt og at det ved fravær skal forsøkes først å erstatte den aktuelle kompetansen, men om dette ikke er mulig skal en allikevel kunne drifte. Vi har for alle ansatte sikret de resterende punktene i § 6. Ved overdose er alle ansatte drillet og opplært i førstehjelp ved overdose og AMK blir tilkalt.

MO Gyldenpris ønsker å fortolke loven slik at det skal være oppsatt helse- og sosialfaglig personell på hvert skift i bemanningsplanen, men at en kan holde åpent også ved avvik fra bemanningsplanen fremfor å stenge eller pålegge overtid. Ekstravakter vil uansett først og fremst rekrutteres ut ifra bakgrunnen til den som har forfall fra aktuell vakt. For brukere av brukerromsordningen vil i hvert fall en stengning ikke føre til tryggere inntak av rusmidler. "

Rettslig grunnlag

Ordning med brukerrom for narkotika (brukerromsordning) er regulert i brukerromsloven av 2.7.2004 nr. 64 og brukerromsforskriften av 17.12.2004 nr. 1661. Formålet med brukerromsordning er blant å bidra til økt verdighet for mennesker med langvarig narkotikaavhengighet ved å tilby hygieniske rammer for injisering av narkotika og

Helsedirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi

Kathrine Egeland, tlf.: +4748066129

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

motivere for mer skånsomme inntaksmåter, bidra til økt helsemessig trygghet og gi raskere hjelp ved overdoser gjennom tilstedeværelse og tilsyn av helsepersonell, jf. brukeromsloven § 1.

Brukeromsordningen er å anse som en kommunal helse- og omsorgstjeneste og tjenesten er underlagt helse- og omsorgstjenestelovens regler, jf. brukeromsloven § 2 og helse- og omsorgstjenesteloven § 5-6. Helsepersonelloven gjelder for personalets yrkesutøvelse i brukeromsordningen, jf. brukeromsloven § 7 første ledd og helse- og omsorgstjenesteloven § 2-1.

Brukeromsloven § 8 gir hjemmel for å forskriftsregulere krav til bemanning av brukeromsordningen, jf. første ledd bokstav f). Bakgrunnen for hjemmelen var et mål om å forbedre brukernes helsetilstand og en vurdering om at det derfor var nødvendig å sikre tilgjengelig helsepersonell i sprøyterommet. Dette ble understreket av Sosialkomitèen i forbindelse med lovarbeidet da forsøkslov med sprøyterom ble innført i 2004, og satt som betingelse av komitèen for å støtte loven.

Krav til bemanning er gitt i brukeromsforskriften § 6. Det følger av første ledd at brukeromsordningen skal bemannes både med personer med helsefaglig utdanning og personer med sosialfaglig utdanning. Leder av brukeromsordningen skal ha helsefaglig utdanning som minst tilsvarer høgskolenivå.

Brukeromsforskriften § 6 andre og tredje ledd oppstiller plikt til å sørge for at alle ansatte regelmessig skal gjennomgå opplæring i førstehjelp til bruk ved overdoser og at alle skal få adekvat veiledning.

Brukeromsforskriften § 6 fjerde ledd presiserer at brukeromsordningen skal være tilstrekkelig bemannet til samtidig å kunne foreta adgangskontroll, observere under inntak av narkotika, gi individuell og konkret rådgivning i forbindelse med inntak av narkotika, gi individuell helsehjelp og kontrollere forholdene i fremmøterommet.

Brukeromsforskriften § 5 regulerer hvilke hovedoppgaver som brukeromsordningen skal omfatte. Hovedvekten av disse oppgavene er å regne som helsehjelp, mens noen oppgaver er sosialfaglige tiltak og noen oppgaver har karakter av å være både helse- og sosialfaglige oppgaver.

Forsvarlighetskravet i helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1 første ledd bokstav d) utfyller brukeromsforskriften § 6 ved å stille krav om at tilstrekkelig fagkompetanse må sikres i tjenesten.

Vurdering:

Brukeromsforskriftens særskilte regel om bemanningskrav, understreker viktigheten av å sikre nødvendig faglig kompetanse i brukeromsordningen. Det samme gjør også formålsparagrafen som nevner tilstedeværelse og tilsyn av helsepersonell som et av formålene med loven.

Brukeromsforskriften har ikke en bemanningsnorm som angir nøyaktig hvor mange helsepersonell og sosialpersonell som må være ansatt eller til stede i brukeromsordningen, men regelen i § 6 er tydelig på at brukeromsordningen skal

være "tilstrekkelig" bemannet til å ivareta alle de lov- og forskriftspålagte oppgavene på en forsvarlig måte.

Hovedvekten av de lov- og forskriftspålagte oppgavene vil kreve helsefaglig kompetanse og en del vil kreve sosialfaglig kompetanse. Bemanningen må organiseres slik at fagkompetansen er "tilstrekkelig" til å løse disse kjerneoppgavene på en forsvarlig måte. Etter vår vurdering må kravet være oppfylt til enhver tid i brukerrommets åpningstid. For å sikre at brukerrommet ikke mangler tilstrekkelig bemanning må grunnbemanningen bestå av nødvendig helse- og sosialfaglig personell, det må foreligge rutiner for vikarer og det kan være rutiner for å trekke veksler på personell i andre deler av MO-senteret mv.

Kommunen må gjennom virksomhetsstyring foreta løpende vurderinger av hvilken bemanning som er tilstrekkelig for til enhver tid å oppfylle kravene til tilstrekkelig bemanning etter brukerromsforskriften § 6 fjerde ledd og kravet til forsvarlig virksomhet, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1 og helsepersonelloven §§ 16 og 4. Dette ansvaret vil i det daglige ligge til ledelsen av brukerrommet.

Vennlig hilsen

Vårin Hellevik e.f.
seniorrådgiver

Kathrine Egeland
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk